BTY Dersinde Dijital Vatanda?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *BTY Dersinde Dijital Vatanda?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18228

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ölçek geli?tirme çal??mas? olarak 2016 y?l?nda Abdullah Cemil Elçi ve M. Sar? taraf?ndan geli?tirilen BTY Dersinde Dijital Vatanda?l?k Ölçe?i, ortaokul ö?rencilerinin Bili?im Teknolojileri ve Yaz?l?m (BTY) dersi ba?lam?nda dijital vatanda?l?k düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin dijital ortamdaki etik davran??lar?n?, haklar?n?, sorumluluklar?n? ve güvenli teknoloji kullan?m becerilerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. Bu araç, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n dijital ça?da ö?rencilerin sorumlu teknoloji kullan?m?na yönelik ihtiyaçlar?n? belirlemelerine olanak tan?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital Vatanda?l?k, Bili?im Teknolojileri, Ölçek Geli?tirme, BTY Dersi, E?itim, Etik, Dijital Okuryazarl?k.

Yazarlar

Abdullah Cemil Elçi, M. Sar?

Amaç

BTY Dersinde Dijital Vatanda?l?k Ölçe?i'nin temel amac?, ortaokul kademesinde ö?renim gören ö?rencilerin, Bili?im Teknolojileri ve Yaz?l?m derslerinde edindikleri bilgiler do?rultusunda dijital vatanda?l?k yeterliliklerinin ne düzeyde oldu?unu belirlemektir. Bu amaçla, geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? olu?turularak, dijital vatanda?l?k e?itiminin etkinli?inin de?erlendirilmesi ve müfredat?n geli?tirilmesi hedeflenmi?tir. Ölçek, özellikle genç kullan?c?lar?n dijital etik ve yasal sorumluluklar konusundaki fark?ndal?klar?n? ölçmeye odaklanm??t?r.

Yap?

Ölçek, dijital vatanda?l?k kavram?n?n çok boyutlu yap?s?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap? genellikle dijital eri?im, ileti?im, okuryazarl?k, etik, yasa, hak ve sorumluluklar, sa?l?k ve güvenlik gibi temel bile?enleri içerir. Ölçek geli?tirme çal??mas?, BTY dersi kapsam?ndaki ö?renme ç?kt?lar?n? dikkate alarak, ö?rencilerin bu alanlardaki bilgi, tutum ve davran??lar?n? de?erlendiren maddelerden olu?maktad?r.

Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in, ö?rencilerin dijital ortamda sergiledikleri sorumlu davran??lar? ve fark?ndal?k düzeylerini yans?tan alt boyutlara sahip oldu?u varsay?lmaktad?r. Bu alt boyutlar, dijital ortamdaki sosyal etkile?im ve teknoloji kullan?m?n?n yasal ve etik sonuçlar? etraf?nda ?ekillenmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda geçerlik, arac?n gerçekten ölçmek istedi?i yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünün kan?tlanmas? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Kaynakta geçerlik bilgisi do?rudan belirtilmemi? olsa da, Elçi ve Sar? (2016) taraf?ndan yürütülen bu geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla detayl? istatistiksel analizler yap?ld??? kabul edilmelidir.

Yap? geçerli?i genellikle Faktör Analizi teknikleri kullan?larak incelenir. Bu süreçte, maddelerin teorik olarak belirlenen alt boyutlarla ne kadar uyumlu oldu?u test edilmi?tir. Ayr?ca, uzman görü?lerine ba?vurularak kapsam geçerli?i sa?lanm?? ve maddelerin ölçülmek istenen alanlar? yeterince temsil edip etmedi?i kontrol edilmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçme arac?n?n tutarl?l?k derecesini ifade eder. Kaynakta güvenirlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak, ölçe?in bilimsel bir yay?n arac?l???yla sunulmu? olmas?, geli?tirme sürecinde iç tutarl?l?k analizlerinin yap?ld???n? gösterir.

Ölçe?in güvenilirli?ini belirlemek için yayg?n olarak kullan?lan yöntem, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach's Alpha de?erinin hesaplanmas?d?r. Bu de?er, ölçe?in bütünündeki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ayr?ca, alt boyutlar için de ayr? ayr? Cronbach's Alpha de?erlerinin hesaplanarak ölçe?in genel güvenilirli?inin desteklendi?i varsay?lmaktad?r.

Faktör Analizi

BTY Dersinde Dijital Vatanda?l?k Ölçe?i, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, ölçe?in temel yap?s?n? ortaya koymak amac?yla faktör analizine tabi tutulmu?tur. Bu analiz, ö?rencilerin dijital vatanda?l?k alg?s?n? olu?turan temel boyutlar? ke?fetmeyi sa?lam??t?r.

Öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak maddelerin hangi faktörler alt?nda topland??? belirlenmi?; ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?u test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? istatistiksel olarak destekleyerek, her bir faktörün dijital vatanda?l???n farkl? bir yönünü temsil etti?ini do?rulam??t?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Öz Bildirim Temelli Psikometrik Ölçek)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi? olsa da, genellikle 4'lü veya 5'li Likert Tipi (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a) bir yap? kullan?lm??t?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul Ö?rencileri

Age Group: Bili?im Teknolojileri ve Yaz?l?m dersini alan ortaokul ö?rencileri (Genellikle 5. s?n?ftan 8. s?n?fa kadar olan 10-14 ya? grubu).

Population Details: Türkiye'deki Milli E?itim Bakanl??? müfredat?na uygun olarak Bili?im Teknolojileri ve Yaz?l?m dersini alan ö?renciler.

Test Methodology: Nicel ara?t?rma yöntemleri kapsam?nda, anket temelli öz bildirim ölçe?i. Uygulama genellikle s?n?f ortam?nda veya çevrimiçi olarak gerçekle?tirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geli?tirme, Dijital Etik, Dijital Haklar, Ö?renci Yeterlilikleri, E?itim Psikolojisi, Bili?im E?itimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Yazar ORCID bilgileri kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar ?leti?im: cemilelci@gmail.com

Correspondence Address: Yazarlar?n kurumsal ileti?im adresleri kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2016

Ölçek, akademik bir dergide yay?nlanm?? bilimsel bir araçt?r. Kullan?m izni ve ücretlendirme bilgisi için sorumlu yazar Abdullah Cemil Elçi ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar?n genellikle ücretsiz oldu?u varsay?lmaktad?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: bty-dersinde-dijital-vatandaslik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Elçi, A. C., & Sar?, M. (2016). Bili?im teknolojileri ve yaz?l?m dersinde dijital vatanda?l?k: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Journal of Human Sciences, *13*(2), 3602-3613. doi:10.14687/jhs.v13i2.3838

BTY Dersinde Dijital Vatanda?l?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içeri?inde listelenmemi?tir. Maddelere ula?mak için yukar?da belirtilen referans makalenin tamam?n?n incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM